

Ontwikkelagenda Veiligheidshuizen in de regio Oost 2016-2018

**Een visie op de ontwikkelvraagstukken
opgesteld
door de ketenmanagers
van de Veiligheidshuizen in Gelderland en Overijssel**

Update: september 2017

Inleiding

Sinds 2013 zijn politie en Justitie georganiseerd in eenheden die territoriaal samenvallen met de provincies Gelderland en Overijssel. Dat heeft ook gevolgen voor de Veiligheidshuizen in wat sedert de regio Oost heet ¹. In het verleden zijn vanuit de toen bestaande territoriale eenheden verschillende afspraken gemaakt, wat heeft geleid tot variaties in de wijze waarop partners in de Veiligheidshuizen actief zijn. Politie en Justitie streven ernaar om de Veiligheidshuizen in Oost op gelijke wijze te kunnen bedienen. Daarnaast zijn gemeenten, vooral als gevolg van de decentralisaties en de daarmee toegenomen verantwoordelijkheden op het sociale domein, zich aan het beraden op de vraag wie hoe het Veiligheidshuis zich verhoudt tot het lokale zorgnetwerk. Het verbaast dan ook niet dat uit recente landelijke onderzoeken van WODC en VNG blijkt dat er nog de nodige uitdagingen liggen in de positionering van de Veiligheidshuizen ten opzichte van zowel het lokale als het regionale echelon, waarbij ook de verbinding van de gemeentelijke processen met de processen in het Veiligheidshuis nog wel aandachtspunten vormen.

De vraag waar het Veiligheidshuis van is en hoe partners daar bediend worden in hun belangen is dus urgent en belangrijk. De ketenmanagers van de Veiligheidshuizen in de regio Oost (Gelderland en Overijssel) willen hier samen in optrekken op basis van een regionale ontwikkelagenda die als onderlegger kan dienen bij de gesprekken hierover met enerzijds de partners in de strafrechtketen over de vraag op welke wijze zij aangesloten willen zijn op de zorgketen en met anderzijds de gemeenten waar het betreft de gemeentelijke regierol in het Veiligheidshuis en de verbinding met het lokale zorgnetwerk.

Uitgangssituatie in de regio Oost

De Veiligheidshuizen in de regio Oost kennen vanuit de historie een heel verschillende ontwikkeling. Op basis van een vergelijkingsmatrix hebben de ketenmanagers met elkaar de uitgangssituatie gevalideerd. Zo committeren ze zich alle aan het landelijk kader voor de Veiligheidshuizen en richten ze zich ook allemaal op het leveren van procesregie op de meest complexe casuïstiek (conform definitie landelijk kader Veiligheidshuizen), waarmee de Veiligheidshuizen in Oost in de basis met elkaar overeenkomen. Samengevat zijn er onderlinge verschillen in aansturing, interne organisatie en soms ook in keuzes in relatie tot thema's of doelgroepen. Ook de aansluiting op de lokale zorgnetwerken is veelal een kwestie van lokaal maatwerk, mede gelet ook op de toenemende lokale autonomie in het sociaal domein onder invloed van de decentralisaties.

Het landelijk beleidskader heeft de afgelopen jaren een harmoniserende werking gehad. In totaal zijn er mede daardoor 5 succesfactoren te benoemen die een gemeenschappelijke agenda opleveren om met partners afspraken te maken over doorontwikkeling, gemeenschappelijke doelen en de daarvoor benodigde kwalitatieve inzet vanuit de betrokken professionele disciplines. Die agenda moet dan kunnen borgen dat het samenwerkingsverband Veiligheidshuis optimaal werkt voor alle partners in de regio Oost, terwijl in elk Veiligheidshuis maatwerk mogelijk blijft om met het oog op lokaal beleid ten aanzien van integrale veiligheid en zorg de strafrecht- en zorgketens effectief te kunnen verbinden met het oog op het beoogde maatschappelijke rendement: het terugdringen van recidive en het efficiënt inzetten van interventies met het oog op kosteneffectiviteit.

¹ De regio Oost heeft Veiligheidshuizen in Gelderland-Midden (locaties: Arnhem en West-Veluwe Vallei), Gelderland-Zuid (locaties: Rijk van Nijmegen en Rivierenland), Noord-Oost-Gelderland (Veiligheidskamers in: Achterhoek, Apeldoorn, Noord-West-Veluwe en IJsselstreek), IJsselland (overleglocaties in: Deventer en Zwolle) en Twente (werktafels in: Almelo, Enschede en Hengelo).

In het najaar 2016 is de eerste versie van de ontwikkelagenda Veiligheidshuizen Regio Oost opgeleverd, besproken in het overleg van de voorzitters van de stuurgroepen en geaccordeerd in de regionale stuurgroepen Veiligheidshuis.

Medio mei 2017 is er een (landelijke) Meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen 2017-2020 tot stand gekomen naar aanleiding van zowel een onderzoek van V&J als VNG. Op basis hiervan hebben de ketenmanagers Regio Oost gemeend hun ontwikkelagenda aan te scherpen met het benoemen van een aantal speerpunten uit deze landelijke ontwikkelagenda in aansluiting op de al ingezette weg van de regio Oost. Deze aanscherping is opgenomen in onderstaand document.

De inhoud van de ontwikkelagenda

Het fundament onder de ontwikkelagenda is het in 2013 vastgestelde landelijke beleidskader voor de Veiligheidshuizen. Hierin zijn de 2 hoofdtaken van het Veiligheidshuis benoemd:

1. De aanpak van complexe problematiek, waarbij de samenwerking moet leiden tot het terugdringen van recidive van criminaliteit en overlast door een mix van interventies uit verschillende domeinen: strafrecht, zorg en een bestuurlijke aanpak.
2. De (strategische) advisering van lokale bestuurders en sleutelpartners met betrekking tot de aanpak van complexe casuïstiek (advies op casusniveau of inzake het herstellen van 'weeffouten').

De Veiligheidshuizen in de regio Oost werken inmiddels allemaal op basis van deze hoofdtaken. Bij de validatie van de Ausgangssituatie hebben de ketenmanagers met elkaar vastgesteld dat de Veiligheidshuizen in Gelderland en Overijssel daarmee wat betreft de realisatie van de hoofdtaken in staat zijn om de partners als volgt te bedienen:

1. De Veiligheidshuizen in de regio Oost bieden de partners in relatie tot casuïstiek een overzicht op het totale krachtenveld in de strafrecht- en zorgketens.
2. De Veiligheidshuizen in de regio Oost zijn hiermee een belangrijk informatieknooppunt voor de partners; voor de strafrechtpartners waar het betreft de verbinding met relevante informatie uit het zorgdomein en idem voor zorgpartners in relatie tot ter zake doende informatie uit de strafrechtketen. Hiermee geven de Veiligheidshuizen in de regio Oost invulling aan de ambitie uit het landelijk meerjarenprogramma om zich verder te ontwikkelen als expertisecentrum, zowel voor het leveren van procesregie als voor het sturen op casemanagement.

Het informatieknooppunt genereert relevante informatie uit beide domeinen, met als doel: een casus te verrijken om zo gemeenschappelijke doelen af te spreken ten aanzien van de benodigde interventies, op casusniveau procesregie te kunnen voeren en ten slotte om op strategisch niveau lokale bestuurders en sleutelpartners te adviseren. Tevens is alle benodigde en relevante deskundigheid in het Veiligheidshuis vertegenwoordigd, wat het mogelijk maakt om via korte lijnen informatie te valideren. Bovendien blijkt uit de rendementsanalyse van het Veiligheidshuis Gelderland-Zuid² dat deze vorm van netwerksamenwerking in staat is om niet-werkende zorginterventies te beëindigen en daarmee te besparen op maatschappelijke kosten.

De Veiligheidshuizen in Oost hebben de ambitie om in relatie tot het informatieknooppunt gebruik te maken van de opbrengsten van de *City Deal Zorg voor veiligheid in de stad*. In het kader van deze *City Deal* worden in diverse gemeenten in het land, waaronder Nijmegen, initiatieven ontwikkeld voor innovaties met het oog op informatiehuishouding. Nijmegen is een pilot gestart om met behulp van nieuwe digitale technieken informatie van partners met elkaar te verbinden, waardoor snelle uitvraag mogelijk wordt zonder dat hiermee onnodige informatie wordt vrijgegeven.

3. De Veiligheidshuizen in de regio Oost zetten voor de positionering als expertisecentrum (zoals benoemd in de landelijke agenda) in op de doorontwikkeling van de rol en de competenties van de procesregisseurs. De Veiligheidshuizen in de regio Oost bieden de partners daarmee een kwalitatieve versterking en visie op

² De rendementsanalyse is eind 2015 uitgevoerd. De belangrijkste resultaten hiervan zijn terug te lezen in de brief, d.d. 19 april, aan de gemeenteraad van Nijmegen (kenmerk: VH10/16.0003584).

het vak van procesregie. Hoe beter deze rol, hoe groter het voordeel met het oog op het realiseren van gemeenschappelijke doelen en het bijbehorende verwachtingenmanagement.

4. De Veiligheidshuizen in de regio Oost bieden de partners de structuur om te escaleren (zowel managerial als bestuurlijk), zodat knelpunten snel en efficiënt op de tafels komen waar ze thuishoren en waardoor relevante keuzes en oplossingen kunnen worden geboden.
5. De Veiligheidshuizen in de regio Oost bieden de partners de mogelijkheid om een casus te blijven volgen (monitoring).
6. De Veiligheidshuizen in de regio Oost pakken gezamenlijk de taak uit de landelijke agenda op om het delen van informatie te (gaan) laten plaatsvinden volgens de uitgangspunten zoals beschreven in het landelijk ontwikkelde handvat “Gegevensdeling in het zorg- en veiligheidsdomein”.

Voor de ketenmanagers van de Veiligheidshuizen in de regio Oost vormen deze items de kern van de ontwikkelagenda. Daarmee kan:

1. Op het niveau van de regio Oost met Openbaar Ministerie, politie, 3RO en Raad voor de Kinderbescherming het gesprek worden gevoerd over wederzijdse verwachtingen en wat dit betekent voor hun bijdrage aan het realiseren van deze agenda en wat dat betekent voor de manier waarop men wil participeren in de werkprocessen. Dat gesprek kan dan vooral in het teken staan van de kwalitatieve inzet, mandaat en positie, inclusief bijbehorende competenties van de vertegenwoordigers van Openbaar Ministerie, politie, 3RO en Raad voor de Kinderbescherming in het Veiligheidshuis. Hierover kunnen dan kaders worden afgesproken die generiek gelden voor alle Veiligheidshuizen in Gelderland en Overijssel.
2. In de stuurgroepen kan aan de hand van de ontwikkelagenda besproken worden hoe de gemeentelijke regierol verder uit te lijnen en hoe de verbinding te leggen met zowel het gemeentelijk beleid op het terrein van integrale veiligheid en zorg, maar ook heel praktisch hoe het Veiligheidshuis te positioneren ten opzichte van de lokale zorgnetwerken. Uitgangspunt hierbij is: zoveel mogelijk lokaal maatwerk. Op het niveau van de regio Oost worden dan expertise en “best practices” uitgewisseld.

De looptijd en het gebruik van de ontwikkelagenda

In beginsel valt de looptijd samen met de duur van de nog resterende bestuursperiode voor het lokaal bestuur. Het voordeel hiervan is dat de voortgang van de ontwikkelagenda na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 gecoördineerde input kan leveren voor de bestuursakkoorden die dan weer lokaal tot stand moeten komen. Niet onbelangrijk gelet op het belang van de gemeentelijke regierol in het Veiligheidshuis en met het oog op de uitwerking van de decentralisaties voor de positionering ten opzichte van de lokale zorgnetwerken – allebei thema’s die op langere termijn van belang zullen blijven.

Dat betekent ook dat de ontwikkelagenda regelmatig ge-update en in de relevante gremia (stuurgroepen, managersoverleggen, en overleggen op het niveau van de regio Oost) besproken wordt. De ketenmanagers van de Veiligheidshuizen in de regio Oost managen met dat doel de ontwikkelagenda.